

LBRIS

We know
books

Cristinel Ghigheci

Ioan-Paul Chiș

Fișe de procedură penală

Vol. 2. Partea specială

Editura
Hamangiu
2025

FIȘA NR. 1. OBIECTUL ȘI PRINCIPIILE SPECIFICE ALE URMĂRIRII PENALE. COMPETENȚA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ	3
FIȘA NR. 2. SESIZAREA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ	20
FIȘA NR. 3. CONDUCEREA ȘI SUPRAVEGHEREA ACTIVITĂȚII ORGANELOR DE CERCETARE PENALĂ DE CĂTRE PROCUROR. EFECTUAREA URMĂRIRII PENALE DE CĂTRE PROCUROR	35
FIȘA NR. 4. EFECTUAREA URMĂRIRII PENALE	44
FIȘA NR. 5. TERMINAREA URMĂRIRII PENALE. REZOLVAREA CAUZELOR ȘI SESIZAREA INSTANȚEI. RELUAREA URMĂRIRII PENALE	73
FIȘA NR. 6. PLÂNGEREA ÎMPOTRIVA MĂSURILOR ȘI ACTELOR DE URMĂRIRE PENALĂ	88
FIȘA NR. 7. CAMERA PRELIMINARĂ	107
FIȘA NR. 8. DISPOZIȚII GENERALE PRIVIND JUDECATA	130
FIȘA NR. 9. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ. PROCEDURA DE DREPT COMUN	155
FIȘA NR. 10. JUDECATA ÎN CAZUL RECUNOAȘTERII ÎNVINUIRII	180
FIȘA NR. 11. JUDECATA ÎN PRIMĂ INSTANȚĂ. DELIBERAREA ȘI PRONUNȚAREA HOTĂRĂRII	193
FIȘA NR. 12. APELUL	218
FIȘA NR. 13. EFECTELE APELULUI	254
FIȘA NR. 14. CONTESTAȚIA	272
FIȘA NR. 15. CONTESTAȚIA ÎN ANULARE	288
FIȘA NR. 16. REVIZUIREA	312
FIȘA NR. 17. REDESCHIDEREA PROCESULUI PENAL ÎN CAZUL JUDECĂRII ÎN LIPSA PERSOANEI CONDAMNATE	331

FIȘA NR. 18. ACORDUL DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI	_____	341
FIȘA NR. 19. PROCEDURA ÎN CAUZELE CU INFRACTORI MINORI	_____	358
FIȘA NR. 20. PROCEDURA REABILITĂRII	_____	372
FIȘA NR. 21. EXECUTAREA HOTĂRÂRIILOR PENALE	_____	383

Fișa nr. 1

OBIECTUL ȘI PRINCIPIILE SPECIFICE ALE URMĂRIRII PENALE. COMPETENȚA ORGANELOR DE URMĂRIRE PENALĂ

I. FAZA PROCESUALĂ. ETAPA PROCESUALĂ. STADIUL PROCESUAL

- **faza procesuală** cuprinde actele și măsurile procesuale și procedurale ce au un anumit obiect; procesul penal cuprinde următoarele faze procesuale: *urmărirea penală, camera preliminară*^[1], *judecata și executarea hotărârii penale definitive*;
- **etapa procesuală** este o subdiviziune a fazei procesuale, care are un obiect mai restrâns;
  - *urmărirea penală* cuprinde următoarele etape procesuale: *cercetarea penală*^[2] și *rezolvarea cauzei de către procuror*;
  - *procedura de cameră preliminară* cuprinde *verificarea regularității actului de sesizare și a legalității probelor și a actelor de urmărire penală* (obligatorie când instanța este sesizată cu rechizitoriu) și *soluționarea contestației împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară* (facultativă);
  - *judecata* cuprinde *judecata în primă instanță* (obligatorie) și *judecata în apel* (facultativă);
- **stadiul procesual** este o subdiviziune a etapei procesuale și cuprinde un număr și mai restrâns de acte și măsuri procesuale și procedurale;

---

^[1] În sensul că procedura de cameră preliminară nu este o fază procesuală distinctă, a se vedea A. ZARAFIU, *Procedură penală. Partea generală. Partea specială*, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 376-378.

^[2] În sensul că urmărirea penală ar cuprinde trei etape procesuale: investigarea faptei, investigarea persoanei și **rezolvarea** cauzei de către procuror, a se vedea M. UDROIU, *Sinteze de procedură penală. Partea specială*, Ed. C.H. Beck, București, 2020, p. 1.

- *cercetarea penală* are ca stadii: *începerea urmăririi penale, efectuarea cercetării, efectuarea în continuare a urmăririi penale față de suspect și continuarea cercetării, punerea în mișcare a acțiunii penale și terminarea cercetării penale*;
  - *rezolvarea cauzei de către procuror* are un singur stadiu obligatoriu; poate exista și stadiul *plângerii împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimiteră în judecată* (facultativ);
  - *procedura de cameră preliminară* cuprinde stadiul *măsurilor premergătoare* (obligatoriu), *administrarea de probe* (facultativ), *dezbaterile cererilor și excepțiilor* formulate (facultativ), *pronunțarea unei soluții*;
  - *judecata în primă instanță* cuprinde ca stadii procesuale: *pregătirea ședinței de judecată* (obligatoriu), *aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri* (obligatoriu), *cercetarea judecătorească* (facultativ), *dezbaterile* (obligatoriu), *ultimul cuvânt al inculpatului* (obligatoriu, dacă este prezent), *deliberarea și darea hotărârii* (obligatoriu); judecata în apel cuprinde aceleași stadii ca judecata în primă instanță (cu excepția citirii actului de sesizare);
- **procesul penal** care cuprinde toate fazele procesuale este un **proces tipic**;
- **un caz de proces atipic** este procedura specială a **acordului de recunoaștere a vinovăției**, care este lipsită de camera preliminară;
  - **mai este posibil** ca un proces să se încheie în faza de urmărire penală (printr-o soluție de netrimiteră în judecată) ori să fie **lipsit de faza executării** hotărârii (când se încheie printr-o soluție de achitare sau de încetare a procesului penal);
- este posibilă **întoarcerea la o fază anterioară** a procesului penal, dacă aceasta nu s-a desfășurat în condițiile legale sau dacă nu a fost îndeplinit obiectivul ei (de ex., din faza de cameră preliminară în faza de urmărire penală, din faza de judecată în faza de cameră preliminară, din faza de executare a hotărârii penale în faza de judecată).

II. OBIECTUL URMĂRIRII PENALE

- urmărirea penală are ca obiect **strângerea probelor** necesare cu privire la *existența infracțiunilor*, la *identificarea persoanelor* care le-au săvârșit și la *stabilirea răspunderii penale* a acestora, pentru a se constata dacă este sau nu cazul să se dispună trimiterea în judecată (art. 285 CPP);

- trebuie strânse probele necesare pentru *aflarea adevărului* și pentru *lămurirea cauzei sub toate aspectele*: a) probe atât în defavoarea, cât și în favoarea suspectului sau inculpatului; b) probe cu privire la persoana suspectului sau inculpatului (situația familială, socială, comportament anterior, riscul săvârșirii unor infracțiuni etc.); c) probe care contribuie la justa soluționare a laturii civile;
- *trimiterea sau netrimiteră în judecată* se dispune de către *procuror*, în urma **evaluării probelor** strânse în cursul urmăririi penale;

CEDO 1. Din punct de vedere procedural, pentru ca o anchetă să fie considerată efectivă în interpretarea Curții, trebuie să comporte investigații aprofundate și eficiente, apte să ducă la stabilirea circumstanțelor exacte ale interpelării reclamantului și, în particular, la identificarea și pedepsirea celor responsabili (*Ay c. Turciei, Pantea c. României*).

2. Curtea a reiterat că investigațiile trebuie în special să fie aprofundate, imparțiale și făcute cu atenție. Aceasta presupune nu doar absența oricărei legături ierarhice sau instituționale, ci și independența practică a anchetatorilor de agenții anchetați (*Soare și alții c. României*).

3. Curtea a reamintit în continuare că, în cercetarea incidentelor violente, autoritățile de Stat au datoria suplimentară de a lua toate măsurile raționale spre a demasca orice motivație rasistă și de a constata dacă ura sau prejudițiile etnice au putut juca sau nu un rol în evenimente (a se vedea *Nachova și alții împotriva Bulgariei*).

III. PRINCIPIILE SPECIFICE URMĂRIIRII PENALE

1. Lipsa de publicitate a urmăririi penale [art. 285 alin. (2) CPP]

- urmărirea penală se desfășoară în biroul organului de cercetare penală sau al procurorului, fără accesul publicului; există și în cursul urmăririi penale unele *elemente de publicitate și contradictorialitate* (de ex., posibilitatea avocatului de a asista la efectuarea actelor de urmărire penală, posibilitatea părților de a consulta dosarul, soluționarea propunerilor procurorului de luare a măsurii arestării preventive ș.a.)^[1];

^[1] În sensul că principiile publicității, oralității și contradictorialității s-ar aplica și urmăririi penale, a se vedea S. KAHANE, în V. DONGOROZ Ș.A., *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român. Partea specială*, vol. II, Editura Academiei, București, 1975, p. 24.

- acest principiu justifică, în anumite situații, impunerea *păstrării confidențialității* cu privire la datele și informațiile de care persoanele au luat cunoștință în cursul urmăririi penale [de ex., art. 94 alin. (5) CPP prevede că avocatul are obligația de a păstra confidențialitatea sau secretul datelor și actelor de care a luat cunoștință cu ocazia consultării dosarului în cursul urmăririi penale];
- lipsa de publicitate a urmăririi penale nu împiedică efectuarea de *comunicări către mass-media*, în cazurile în care există un interes public în comunicare unor astfel de informații, cu asigurarea prezumției de nevinovăție;

CCR Coroborând dispozițiile art. 285 alin. (2) din actualul Cod de procedură penală, potrivit căruia, „Procedura în cursul urmăririi penale este nepublică”, cu caracterul cel puțin confidențial al informațiilor dintr-un dosar penal, doctrina și jurisprudența în materie au acceptat în mod unanim faptul că urmărirea penală are caracter nepublic. Această concluzie își găsea rațiunea sub vechea reglementare – și care subzistă și sub cea actuală – în faptul că unele activități, cum sunt: strângerea probelor în vederea stabilirii vinovăției făptuitorului, conservarea unor urme care să ajute la aflarea adevărului, deșurarea unor planuri ale făptuitorilor care încearcă să denatureze sau să ascundă probe pentru a se sustrage răspunderii penale, luarea măsurilor preventive etc., ar fi mult îngreunate, iar unele chiar imposibil de realizat dacă persoanele cu interes direct în cauză, și nu numai acestea, ar cunoaște în amănunt întreaga strategie de cercetare a organelor de urmărire penală sau ar lua cunoștință de întregul material probator înainte de terminarea urmăririi penale (C.C.R., dec. nr. 549/2017, M. Of. nr. 81 din 26.01.2018).

2. Lipsa de contradictorialitate a urmăririi penale

- în cursul urmăririi penale nu există o contradictorialitate efectivă deoarece procurorul întrunește în această fază *funcțiile procesuale de învinuire, de apărare și de soluționare* a cauzei, iar contradictorialitatea presupune exercitarea acestor funcții de către persoane diferite^[1];
- lipsa de contradictorialitate *este justificată prin* necesitatea asigurării mobilității și operativității efectuării actelor de urmărire penală, care

^[1] În sensul că ar exista o *contradictorialitate tacită* în cursul urmăririi penale, prin obligația organului de urmărire penală să confrunte continuu datele favorabile cu cele nefavorabile suspectului sau inculpatului. A se vedea S. KAHANE, *Dreptul procesual penal*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1963, p. 11.

impun de multe ori deplasarea urgentă a organelor de urmărire penală și strângerea probelor care pot fi alterate sau denaturate prin trecerea timpului;

- sunt *elemente de contradictorialitate în cursul* urmăririi penale: a) participarea părților, subiecților procesuali sau avocaților la unele acte de urmărire (de ex., percheziții, cercetări la fața locului, reconstituiri); b) posibilitatea formulării unor plângeri împotriva actelor de urmărire penală; c) procedura luării sau contestării unor măsuri preventive și asigurătorii în fața judecătorului de drepturi și libertăți.

3. Desfășurarea preponderent scrisă a urmăririi penale

– actele de urmărire penală și cererile în cursul urmăririi penale sunt făcute *în scris*, neputând fi formulate oral;

- chiar dacă *audierea persoanelor se face oral*, ea se face fără participarea celorlalte părți sau subiecți procesuali principali și se consemnează în scris;

- sunt *elemente de oralitate* în cursul urmăririi penale: a) la pregătirea efectuării unei *expertize* sunt chemate părțile, subiecții procesuali principali și expertul, pentru a se fixa obiectul expertizei și întrebările la care trebuie să răspundă expertul; b) la procedura *audierii anticipate* participă în fața judecătorului de drepturi și libertăți procurorul, părțile și subiecții procesuali principali, care pot adresa întrebări; c) *avocatul* care asistă în cursul urmăririi penale la audierea unei persoane poate să-i adreseze întrebări oral^[1].

4. Respectarea drepturilor procesuale

– organele judiciare trebuie să **respecte drepturile procesuale** ale părților și subiecților procesuali principali și să le asigure exercitarea lor.

---

^[1] Există și un punct de vedere minoritar potrivit căruia, asistarea avocatului la efectuarea actelor de urmărire penală, potrivit art. 92 alin. (2) CPP, nu i-ar da și dreptul acestuia de a adresa întrebări persoanei audiate. A se vedea, pentru o analiză a acestei chestiuni, C.R. BOGDAN, *Contradictorialitatea în faza de urmărire penală. Asistarea avocatului la efectuarea actelor de urmărire penală*, disponibil la adresa de internet <https://www.universuljuridic.ro/contradictorialitatea-in-faza-de-urmarire-penala-asistarea-avocatului-la-efectuarea-actelor-de-urmarire-penala/#r6>, ultima accesare la 6.04.2025.

IV. ACTELE DE URMĂRIRE PENALĂ

1. Actele de cercetare penală

– *actele prin care se strâng probele necesare lămuririi cauzei se numesc acte de cercetare penală și constau în procedeele probatorii prin care se obțin mijloacele de probă: a) ascultarea părților, a subiecților procesuali principali și a martorilor și confruntarea lor; b) ridicarea de obiecte și înscrisuri; c) efectuarea de percheziții; d) efectuarea de cercetări la fața locului; e) efectuarea de reconstituiri; f) efectuarea de înregistrări audio și video, fotografieri; g) efectuarea de constatări, de expertize etc.;*

- *actele de cercetare penală sunt acte procedurale.*

2. Actele de urmărire penală

– sunt **acte de urmărire penală** *actele de dispoziție* prin care: a) se pune în mișcare acțiunea penală; b) se dispune asupra măsurilor preventive sau asigurătorii; c) prin care se finalizează urmărirea cu trimiterea în judecată a inculpatului sau cu o soluție de clasare ori de renunțare la urmărirea penală;

- *actele de urmărire penală sunt acte procesuale;*

– *actele de urmărire penală se dispun pe baza actelor de cercetare penală; actele de urmărire penală trebuie efectuate în ordinea prevăzută de lege (de ex., pentru punerea în mișcare a acțiunii penale este necesară mai întâi dispunerea începerii in rem a urmăririi penale și a efectuării în continuare a urmăririi penale față de suspect), în timp ce actele de cercetare penală se efectuează în ordinea impusă de necesitățile criminalistice, în funcție de particularitățile fiecărei cauze;*

- *actele de cercetare penală se efectuează potrivit dispozițiilor cuprinse în art. 97-201 CPP; actele de urmărire penală se efectuează potrivit normelor care reglementează urmărirea penală, respectiv art. 285-341 CPP;*

– **procurorul** dispune asupra actelor sau măsurilor procesuale și soluționează cauza prin **ordonanță** sau prin **rechizitoriu**, dacă legea nu prevede altfel;

- *când formulează propuneri către judecătorul de drepturi și libertăți (de ex., propunere de luare a măsurii arestării preventive sau a arestului la domiciliu, de încuviințare a supravegherii tehnice ș.a.), procurorul întocmește un referat;*

– **organele de cercetare penală** dispun prin **ordonanță** asupra actelor și măsurilor procesuale și formulează propuneri prin **referat**;